

Thesis Statement

Hossein

April 21st, 2021

Against Communal Amnesia

The project was reviewed online during the Covid-19 pandemic on April 21, 2021. The MFA Committee consisted of Professors Adrian Fish (MFA Program Advisor), Robert Bean (Media Arts Faculty), Solomon Nagler (Media Arts Faculty), and Karin Cope (Director, MFA Program).

Table of Contents

The Cradle of Civilization	4
Artistic process	6
The project	9
Study background	9
Monument	11
Counter-monuments	12
Technical Background	16
Site specificity aspect of the project	18
Khavaran	18
Azadi	19
Khalaj Abad	19
Evin	20
Amir Abad	20
Enghelab	21
Bibliography	22
Visual Part of the Project	24

Against Communal Amnesia

The Cradle of Civilization

I was born and raised in Iran, a region full of diverse ethnicities, religions, and groups of people that have given rise to a lot of contradictions, historical hostilities, and violence. After experiencing two World Wars and having been defeated by the Europeans who divided countries and empires between themselves, the Middle East became a bedrock of discord and wars. Nations with the same mother tongue and culture were forced to live in different countries. For instance, Kurds are living in four countries, including Iran, Turkey, Iraq, and Syria, and are fighting with the central power in all of these countries for the realization of their rights and their own country (Kurdistan). Another example is the occupation of Palestine and the expulsion of the Arabs from their lands by the state of Israel. The Middle East is historically called a “cradle of civilization”¹. The first signs of civilization arose in this region somewhere between Iran and Iraq called Mesopotamia² (بين النهرين) circa 10,000 BC. So here we have one of the longest geographical histories of humans with extensive ethnic diversity.

In Iran, we have at least 10 living languages³. The diversity doesn't end in language rather the attire, mores, and religions are varied. Lor, Kurd, Azari, Persian, Baluch, Arab, Gilak, and Torkaman are the 8 main ethnic

---

¹ New beliefs of scientists indicate that there wasn't just one cradle of civilization, but the emergence of several of them simultaneously.

² situated within the Tigris and Euphrates river.

³ Divided into two categories of Iranian and non-Iranian languages, a total of 16 languages have been registered.

groups living in Iran. Persians are living in the center of the country and other groups mostly on the frontiers. In the west, Kurds, Lors, and Azaris, in the North, Gilaks, and Torkamans, in the South, Arabs and Baluchis and the East, Baluchis, Kurds, and Afghans. Most of the people living on the border areas of the country are Sunni Muslims and in the central regions, Persians are Shia Muslims. Religious conflicts are beyond ethnic variations. Sunnies in the Middle East are more or less supported by Saudi Arabia and Shias by the Islamic Republic in Iran. Farsi is the official language of the country and the political power mostly is in the Shia Persian's hands or settlers from other groups to the Persian's territories. Other ethnic groups more or less are under economic and political oppression from the center, especially nations living near the borders of the country. One of the reasons for this trend of governments is the separation and loss of different parts of the country in our contemporary history.⁴ Afghanistan, Georgia, Azerbaijan, Armenia, Turkmenistan, Pakistan, and Uzbekistan were all part of Iran during the Qajar dynasty (1796-1925) most of which were lost during the Russo-Persian Wars with Russia. Baluchis and Kurds have the worst economic and social situation and in turn more conflict with the ruling regime.

The contemporary history of Iran was divided by the Revolution⁵ in 1979. Before the Revolution, Persian kingdoms had ruled for 2500 years, the last being the Kingdom of Pahlavi. They were allies and dominated by the west block while neighboring and fighting with the east block from the north. This strategic situation gave it significance for both sides, especially during the World Wars. In the end, the Shah (2nd Pahlavi Mohammad Reza Shah) decided to give open space to Islamic groups to fight against communist groups who were the

---

⁴ A total of 10 forced agreements with Ottoman Russia and Britain.

⁵ It was later known as the Islamic Revolution.

leaders of the opposition. Finally, due to lack of political freedom, governmental repression, and the torture and killing of dissidents, the Revolution succeeded with an alliance of leftists and Islamists. However, after the Revolution, Islamists gained power with the leadership of Khomeini also known as Ayatollah Khomeini in the Western world. and they suppressed other political groups and executed many of their members by abusing the power of religion.

Artistic process

Struggles between groups of people have been my focus in my early documentary photography projects. When I first started photography I was interested in capturing apparent facts with a camera. The idea of documenting the time and creating a shareable existence with the photographs was amazing for a young man living at the beginning of the digital era. I started to take photos of hidden or intangible facts, informing my community of their inaccurate or false beliefs. The audience was mostly Persian so I began to work on oppressed ethnicities like Baluchis and Kurds, focusing on the boundaries between groups.

Baluchis have very different lifestyles than Persians. There is a deep gap between the two groups: Baluchis are under huge economic pressure from the Persian regime and the Persian people. I always wondered what makes people have that amount of rooted hatred for each other without recognizing their differences and similarities. I worked mostly on the edge of those conflicts in my country between different ethnicities to show the beauty of the diversity and connections to alleviate the tensions between them. In one of my works, 909

(2014)⁶, I dealt with the 909 kilometers border between Iran and Pakistan where, for the most part, the indigenous residents on both sides are Baloch. I was interested in the effects of this hypothetical line that has divided the Baluchis into two halves, the impact of the concept of borders, and the interpretation of the Persian government on the life of Baluchis. The borders that separate nations are made from hate and prejudice but I consider these differences and similarities to be embraceable realities. I tried to represent the beauty of different people and cultures and lighten the contrast on two sides of the border.

I gradually became engrossed in showing the failure of humans instead of picturing their potential beauty. I consider this experience as the transformation from a young optimistic age to realistic maturity. When I was young I tried to have good faith in humanity and to believe religious stories about our origin⁷. In high school and university, I became familiar with existentialist theories and scientific stories about our origin. I believe it is the same for all Iranian students because the educational system in Iran is religious and Islam-based (Shia). As Kierkegaard⁸ asks, “Who has the more difficult task: the teacher who lectures on earnest things a meteor’s distance from everyday life—or the learner who should put it to use?” I tried to see the ideologies, histories, and religions as a collection of events instead of undeniable facts. With an existentialist⁹ perspective on humanity in my studio process, I realized that the counter-monument¹⁰ is a medium to remember and archive a truthful and impartial history for future generations. This is a way to embrace who we are as an ethical and truthful culture.

---

⁶ <http://hosseinkhodabakhsh.com/index.php/project/909-2014/>

⁷ The Abrahamic religions, including Islam, believe in the story of Adam and Eve and in the innocence and free will of human beings.

⁸ Kierkegaard, Soren. *Works of Love*. Harper & Row, Publishers. New York, N.Y. 1962. p. 62

⁹ Regarding Sartre philosophy, “Existence precedes essence” and in contrast with abrahamic religions’ philosophy.

¹⁰ Rafael Lozano-Hemmer about anti-monument: “refers to an action, a performance, which clearly rejects the notion of a monument developed from an elitist point of view as an emblem of power.”

But sometimes, especially in the mysterious and complex new world, images are not illustrative enough. When we photograph a crime scene long after a crime has taken place, that image will not explain or depict anything about its dark history. It could be a beautiful forest, a simple street, or a majestic mountain. What geologists do by examining different layers of the earth and tracing a part of its history is not possible in photography, and I wish it was. As Walter Benjamin writes in “A Small History of Photography”¹¹:

“Therein is unmasked a photography which is able to relate a tin of canned food to the universe, yet cannot grasp a single one of the human connections in which that tin exists; a photography which even in its most dreamlike compositions is more concerned with eventual saleability than with understanding. Since, however, the true face of this photographic creativity is the advertisement or the association, its legitimate counterpart is exposure or construction. For, says Brecht, the situation is complicated by the fact that less than at any time does a simple reproduction of reality tell us anything about reality. A photograph of the Krupp works or GEC yields almost nothing about these institutions. Reality proper has slipped into the functional. The reification of human relationships, the factory, let's say, no longer reveals these relationships. Therefore something has actually to be constructed, something artificial, something set up'. It is the achievement of the surrealists to have trained the pioneers of such photographic construction.

”

---

¹¹Walter Benjamin et al., “Little History of Photography,” in Walter Benjamin: Selected Writings. Vol 2 Part 1 (Cambridge, MA: Belknap, 2005), 526.

The project

Study background

Sadegh Hedayat, one of the most famous surrealist and existentialist thinkers in the contemporary history of Farsi literature, supports self-knowledge. In his novel "Blind Owl", he writes:

"I write only for my shadow which is cast on the wall in front of the light. I must introduce myself to it. . . . This shadow surely understands better than I do. It is only to him that I can talk properly. It is he who compels me to talk. Only he is capable of knowing me. He surely understands. ... It is my wish, when I have poured the juice—rather, the bitter wine—of my life down the parched throat of my shadow, to say to him, 'This is my life'." ¹²

In photography, I have sought the same self-knowledge, or in a broader sense, used my images to explore anthropology and cultural identity, to revisit philosophical questions about the cause and effect of human behavior, life, death, and evolution. Changes that retain ambiguous answers. As Rumi, a 13th-century Muslim Farsi poet asks:

روزها فکر من این است و همه شب سخنم   که چرا غافل از احوال دل خویشتم
از کجا آمده‌ام آمدنم بهر چه بود   به کجا می‌روم آخر نهمایی وطنم

---

¹² Sadiq Hedayat, "The Blind Owl," in *The Blind Owl* (New York: Grove Press, 1957), 4.

“This is my thought for days and every night my words, why I am unaware of the state of my heart.
Where did I come from? Why did I come? Where am I going? Finally, you do not show me my homeland”

The history of humans is formed by wars, genocides, and trauma. Not only in the written history but the early humans did the same because of their “Will”, as Nietzsche stated in “The Will to Power”: “this, my Dionysian world of the eternally self-creating, the eternally self-destroying, this mystery world of the twofold voluptuous delight, my “beyond good and evil,” without goal, unless the joy of the circle is itself a goal; without will, unless a ring feels good will toward itself— do you want a name for this world? A solution for all of its riddles? A light for you, too, you best-concealed, strongest, most intrepid, most midnightly men?— This world is the will to power—and nothing besides! And you yourselves are also this will to power—and nothing besides!”¹³ Or Sigmund Freud discussed in another way when he referred in his “the will to pleasure”¹⁴. In the contemporary history of science, especially after Darwin's theory of evolution, several hypotheses about our past and future emerged. Some scientists argue that human evolution has embedded trauma in our smallest part, our cells, and genomes. As Yuval Noah Harari states in “Sapiens: A Brief History of Humankind”, we as homo-sapiens may have committed multiple genocides to be the only human species on earth now. Harari wrote:

“The truth is that from about 2 million years ago until around 10,000 years ago, the world was home, at the same time, to several human species. And why not? Today there are many species of foxes, bears, and pigs. The earth of a hundred millennia ago was walked by at least six different species of man. It’s our current

---

¹³ Friedrich Nietzsche et al., *The Will to Power* (London: Weidenfeld and Nicolson, 1968), 550.

¹⁴ Sigmund Freud, *Beyond the Pleasure Principle* (Mineola, NY: Dover Publication, Inc., 2015).

exclusivity, not that multi-species past, that is peculiar – and perhaps incriminating. As we will shortly see, we Sapiens have good reasons to repress the memory of our siblings.”¹⁵

Nothing is proven in science without valid argument and research, and even then, it will be able to change with an opposite argument. The debate between nature and nurture is still ongoing and both sides are tenable. The collective memory that we call “culture” is essential to what we truly are, but at the same time, nature or our genes are doing their job to keep our instincts alive. Regardless of this debate, we cannot deny how cruel and savage a human can be or become.

Monument

One of the projects I completed at NSCAD university was about the human tendency to make monuments and their anthropological ambiguity. I was wondering why we make gravestones or monuments for humans (a mortal being) or historical ceremonies while we know the monument itself is going to disappear eventually. As Piere Nora says and James Younge cites in his Article about our tendency to remember and “Realms of Memory”:

“If we accept that the most fundamental purpose of the Les Lieux de Mémoire¹⁶ is to stop time, to block the work of forgetting, to establish a state of things, to immortalize death, to materialize the immaterial ... all of this in

---

¹⁵ Yuval Noah Harari, *Sapiens: A Brief History of Humankind* (New York: Harper Perennial, 2018), 13.

¹⁶ Realms of Memory

order to capture a maximum of meaning in the fewest of signs, it is also clear that Les Lieux de Mémoire only exists because of their capacity for metamorphosis, an endless recycling of their meaning and an unpredictable proliferation of their ramification."¹⁷

Monuments are used for shaping the history of events, powerful people and rulers. During the last couple of centuries, our lifestyle and ethical fundamentals have changed. We also use monuments for changing culture or sometimes to reveal the ethical possibilities of living. With monumental acts, we pursue nurturing future generations. Monuments reflect double-edged meanings for humans. We can use them for nourishing the next generations and to create a transparent and inclusive history rather than hiding our crimes.

Counter-monuments

Counter-monuments are another way of commemorative practice by creating opposition to the traditional definition of monuments¹⁸. It started from as a dilemma for contemporary German artists remembering the holocaust as a critique of the Nazi monuments used for propaganda. As Young wrote:

"These artists have a deep distrust of monumental forms in light of their systematic exploitation by the Nazis, and a profound desire to distinguish their generation from that of the killers through memory." ¹⁹

---

¹⁷ Young, James E. "The Counter-Monument: Memory against Itself in Germany Today." *Critical Inquiry* 18, no. 2 (1992): 267-96. Accessed March 23, 2021. <http://www.jstor.org/stable/1343784>, 295.

¹⁸ From the Latin word "monēre" with the meaning of to remind. A way to personally remind or persuade others to remind a person or a particular historical moment that can be abused and turned into propaganda.

¹⁹ Jeffrey K. Olick, Vered Vinitzky-Seroussi, and Daniel Levy, *The Collective Memory Reader* (Oxford: Oxford University Press, 2011), 373.

There are countless contemporary counter-monumental projects including the two mentioned in Young's article, "Harburg Monument against Fascism" by Esther Shalev-Gerz and Jochen Gerz and the negative-form counter monument for Aschrott Fountain (Kassel) by Horst Hoheisel. Another inspiring example is the counter monument for lynching in The National Memorial for Peace and Justice by Kwame Akoto-Bamfo which I found remarkably sharp for our memory.

Another highly effective project in this direction for me was the Forensic Architecture project, which narrowed the divisions between art, politics, and activism. The Forensic Architecture team scrutinizes online photos and videos to prove the facts of modern warfare. In the wars of the twentieth and twenty-first centuries, many governments, military and paramilitary groups have not taken responsibility for their terrorism and crimes against humnaity, For this reason, Forensic Architecture, by examining available information on wars in a manner similar to forensic pathology, reveal the people or groups who commit these crimes. The investigation for the truth and verification of the history made by powerful people is a valuable and remarkable work. What they are doing is a true and modern embodiment of counter-monuments and activism. Using everything available, including a variety of digital technologies and architectural knowledge to combat forgetfulness and manipulation of the truth in this project is very instructive for me.

I believe counter-monuments and counter-monumental media is effective as a tactical resistance to forgetfulness in our history. Distinguishing factual histories from traditional monumental culture is important for artists who wish to reveal the misuse of monumental nationalism.

David Rojinsky in his article about the counter-monumental photographic project of Juan Ángel Urruzola in Uruguay uses an inspiring quote by Walter Benjamin.²⁰ “But isn’t every square inch of our cities a crime scene? Every passer-by a culprit? Isn’t it the task of the photographer – descendent of the augurs²¹ and haruspices²²– to reveal guilt and to point out the guilty in his pictures?” Regarding Urozella’s work, Rojinsky points out the society’s resistance to remembrance and the need for the artist to stand against it. In his project, Urruzola targets the divided society of Uruguay and fights amnesia, which has greatly influenced my work.

Regarding the collective tendency to forget in Uruguay and post-Nazi Germany, according to the definition of (individual) amnesia in the psychological sciences, which is considered to be the result of memory repression²³, it can be said that collective repression against memory causes this forgetfulness for various reasons. The repression that is a result of guilt, shame, and anger reveals amnesia as a stage for the transition to a better future.

---

²⁰David Rojinsky,, “Urban photography as counter-monument in Urruzola’s Miradas ausentes (en la calle)” in Journal of Romance Studies 13, no. 3 (2013): pp32-43

DOI <https://doi.org/10.3167/2013.130304>

²¹ An augur was a priest and official in the classical Roman world. His main role was the practice of augury: Interpreting the will of the gods by studying the flight of birds – whether they were flying in groups or alone, what noises they made as they flew, direction of flight, and what kind of birds they were.

²² a person trained to practice a form of divination called haruspicy, the inspection of the entrails of sacrificed animals, especially the livers of sacrificed sheep and poultry

²³ According to encyclopedia.com: “Amnesia was not a psychoanalytical discovery, but, beginning with his earliest psychoanalytical writings, notably the Studies on Hysteria (1895d), Freud interpreted it in terms of repression; in the ThreeEssays on the Theory of Sexuality (1905d), he extended the discussion to infantile amnesia.”

Counter-monuments are intrinsic in our creation of integrating knowledge regarding human and non-human entities. The evolution of customary and moral laws has come a long way from the early human eras after the “cognitive revolution” which Harari mentioned in his book as “Pure Chance”:

“The appearance of new ways of thinking and communicating, between 70,000 and 30,000 years ago, constitutes the Cognitive Revolution. What caused it? We’re not sure. The most commonly believed theory argues that accidental genetic mutations changed the inner wiring of the brains of Sapiens, enabling them to think in unprecedented ways and to communicate using an altogether new type of language. We might call it the Tree of Knowledge mutation. Why did it occur in Sapiens DNA rather than in that of Neanderthals? It was a matter of pure chance, as far as we can tell.” Harari, *Sapiens*, 23.

Thinking about complexity in human evolution creates a distance from the religious theory of being sublime among all the creatures. We can use counter-monuments in ways that are similar to German artists who used this method to reveal the corrupt history of the Nazis. This is a preliminary step to generating changes in our history and the long-term evolution of our descendants. As Lind and Spagopoulou explain:

“There is an overall lack in consistency with regards to the definition of epigenetic inheritance used, but here we adopt the broad definition of Burggren (2016) and consider trans-generational epigenetic inheritance as the non-genetic inheritance of a modified phenotype across generations, without focus on a specific mechanism.”²⁴

---

²⁴ Martin I. Lind and Foteini Spagopoulou, “Evolutionary Consequences of Epigenetic Inheritance,” *Nature News* (Nature Publishing Group, July 5, 2018), <https://www.nature.com/articles/s41437-018-0113-y>.

Epigenetics is the science of studying the influential variables on how genes are read and interpreted. We now know that these influential variables can be inherited to the next generation and in the long term affect genetic evolution. This is the science of researching how trauma may be transmitted to another generation. This science is still developing and researchers expect that these ideas will be influential in many fields of study.

Technical Background

"Against Communal Amnesia" is a counter-monumental project for us to resist the forgetfulness of what we've done throughout history. The most notable examples of traumatic history for me are in my country and home; the stories that I grew up with as a child. I was born after the 1979 revolution in Iran. The Revolution generated organized crimes against different groups of people, primarily by the religious and extremist Islamic members of the population. On some sites I was a witness. In one of the locations, Azadi Square, I witnessed people being shot and killed, their lifeless bodies moved backward to a safer part of the crowd on the protesters' hands. I saw the silent demonstrations turn into a massacre. I witnessed a cycle of violence and saw a sniper burned by protesters in response to the death of their companions. Another example of our communal trauma is the Ukrainian flight that was shot by two IRGC missiles in 2019. My flight to Canada was on the exact same plane one month before this catastrophe. It was a national disaster for Iranians, Canadians, and Ukrainians and a

deep personal grief for myself because of the closeness I felt to the victims of that incident. Consequently, I used those stories to create this counter-monumental project.

I used Google Earth images for each location from the time of the incident to the last image available and made a timelapse animation. For instance, for the Amir Abad location I used Google Earth images from 2009 until 2019 and made a collection containing 148 satellite images. I added these images to a photogrammetry software used for scanning objects and areas using images from different angles, to create ambiguous 3D forms. Then I digitally augmented them to an image of each location. I put everything together to render the objects as meaningful and meaningless at the same time, scenes real and unreal, and images memorial and anti-memorial. People were killed, buried, or tortured in these places. Any government, system, cult, etc. has a dark side in its history that it conceals from the public and historians. We have a saying in Farsi: "history is written by winners". This is what we need to change.

The surface texture of the 3D objects is earth and dirt. The motive for this decision is related to the geography of Iran and the method of burying dead bodies in Islam. Also, in Iran, the majority of Muslims bury their dead, wrapped in a white cloth without a coffin. Also, Iran is a semi-arid country and, in most parts, desert scenes are a common picture. So, these have made the soil in our culture a sign of death and a return to the earth.

The 3D objects are meant to appear real but not completely deceptive. The strangeness of the scenes transfer a feeling of being on the site. The objects are digital interpretations of the history of the sites, collapsing into

reconfigured data. The surreal scenes commemorate the events from these crime scenes. There are many people in each location every day who are unaware of the history of these sites. There is a tendency by the government to deceive people through propaganda, changing concerns and keeping everyone busy with daily life. My images are a stimulus for people to remember, a warrior to resist amnesia, and anyone who calls for amnesia.

Site specificity aspect of the project

Khavaran

Khavaran is located in the southeast of Tehran in a barren land next to the cemeteries of the Armenian Baha'i and Hindu minorities. In 1988, the Islamic republic executed between 3000 to 4484 members of the People's Mujahedin of Iran who had received trials and were serving their sentences. They are all buried in the Khavaran mass grave. When their families arrived on the land there were body parts still on the ground. Since then, the relatives in Khavaran have been banned by the government from erecting any tombstones or memorials.

Azadi

In 2009, after the presidential election, there were numerous demonstrations and protests against election fraud and the Islamic Republic. The protests culminated on June 15, 2009, when nearly 3 million people took to the streets in Tehran to demonstrate through a memorable silent protest. I was young at the time and was participating as a demonstrator. In Azadi Square, the final destination of the protests, the government provoked people into violence. Suddenly a soldier started firing at protesters from a building belonging to the Islamic Revolutionary Guard Corps. I went to that place and saw a flood of bloody corpses that were being moved away in the hands of the other protesters. I witnessed how they brutally shot defenseless people and attacked a peaceful protest. Eventually, they managed to turn the silent and peaceful protest into violence, people set fire to the sniper after capturing the building, and then the government suppressed the demonstrations in the most violent way possible by pouring its forces into Azadi Square. More than 30 people were killed and bodies were abducted from ambulances and hospitals by the government.

Khalaj Abad

The crash site of the Ukrainian Flight PS752. On January 8, 2020, a passenger plane with Flight number PS752 originating from Tehran to Kyiv was targeted by two air defense missiles of the Islamic Revolutionary Guard Corps and crashed in the village of Khalajabad, southwest of Tehran. All 176 people on board died. After the incident, the Iranian government lied to the world for three days, declaring the cause of the crash to be a technical defect. After international pressure and evidence proving that the missiles had been fired by Iran, the Iranian government admitted the truth. The Iranian state destroyed all documents related to the crash, including the rapid clearance of the crash site and non-cooperation with the beneficiary countries in sending black boxes

and sharing information with them. Today, more than a year after the attack, the Islamic Republic has not made that clear, and Ukraine and Canada accuse Iran of deliberately firing the missiles. I flew to Kyiv on the same flight and the same plane one month before the crash.

Evin

Evin Prison is the most notorious prison in Iran, especially for political and security prisoners located in the north of Tehran. Since the Islamic Revolution, this prison has been a place of repression, torture and detention for opponents of the Islamic Republic. The Ministry of Intelligence, the Intelligence Organization of the Islamic Revolutionary Guard Corps, the Intelligence Organization of the Judiciary, and the Intelligence Organization of the police force, and several other parallel security and intelligence organizations in this prison have individual and public wards independently in Evin. Past and present inmates at the prison have reported mental and physical torture, executions and forced confessions. My parents and two sisters have been imprisoned in Evin for political reasons at least once, and as the youngest member of the family, I have memories of many meetings with my father and older sister in the prison. I met with many political prisoners and their families in Evin and absorbed their suffering and the oppression they were subjected to.

Amir Abad

The place where Neda Agha-Soltan was shot and killed on June 20, 2009. The image of her death on Amirabad Street in the world quickly became a symbol of the Green Movement in Iran. No one from the government has claimed responsibility for her death, and no search has been launched for her killer. A large number of protesters in 2009 were similarly shot dead in the crowd by those who identified them as agents of the Islamic

Republic. One of those killed was the direct relative of Green Movement leader Mir Hossein Mousavi. In those days, my friends and I took part in all of the demonstrations, where we inhaled pepper gas, tear gas and a number of our friends were arrested and beaten.

Enghelab

The beginning of a new wave of protests by women against the compulsory hijab law. A few years after the 1979 revolution in Iran, women's hijab was made compulsory by Khomeini and his advocates. Protests against it then began but were always suppressed by the government. On December 27, 2017, Vida Movahed spontaneously launched a new wave of protests against the compulsory hijab law. On Enghelab Street, she tied her hijab to a stick and held it in her hands over an electrical kiosk. After her action, more women did the same and it became a wave. The government arrested all of them and made the upper part of the electricity kiosks and everything that could stand on it sloping on Enghelab Street. They are named as “Girls of Revolution Street”.

Bibliography

Young, James E. "The Counter-Monument: Memory against Itself in Germany Today." *Critical Inquiry* 18, no. 2 (1992): 267-96.

Accessed March 15, 2021. <http://www.jstor.org/stable/1343784>.

Lind, Martin I., and Foteini Spagopoulou. "Evolutionary Consequences of Epigenetic Inheritance." *Nature News*. Nature Publishing Group, July 5, 2018. <https://www.nature.com/articles/s41437-018-0113-y>.

Harari, Yuval Noah. *Sapiens: A Brief History of Humankind*. Harper Perennial, 2018.

Lambert, Ladina Bezzola. *Moment to Monument: the Making and Unmaking of Cultural Significance*. Transcript Verl., 2009.

HEDAYAT, SADEGH. *Blind Owl* (Authorized by the Sadegh Hedayat Foundation - First Translation into English ... Based on the Bombay Edition). IRAN OPEN Publishing GROUP, 2012.

Munz, Peter. *Philosophical Darwinism: on the Origin of Knowledge by Means of Natural Selection*. Routledge, 1993.

Lambert, Ladina Bezzola, Ladina Bezzola Lambert, and Andrea Ochsner. *Moment to Monument the Making and Unmaking of Cultural Significance*. Bielefeld: Transcript Verl, 2009.

Nietzsche, Friedrich Wilhelm. *On the Use and Abuse of History for Life*. South Dakota: EZ Reads, 2010.

tevens, Quentin, Karen A. Franck, and Ruth Fazakerley. "Counter-Monuments: the Anti-Monumental and the Dialogic." *The Journal of Architecture* 23, no. 5 (2018): 718-39. <https://doi.org/10.1080/13602365.2018.1495914>.

Driscoll, Catherine. "Sociobiology." Stanford Encyclopedia of Philosophy. Stanford University, January 16, 2018.
<https://plato.stanford.edu/entries/sociobiology/#Con>.

Daphne Martschenko, Ph.D. Candidate. "Biosocial Science: The Murky History of the Nature and Nurture Debate." The Conversation, January 22, 2021.

Nora, Pierre. "Between Memory and History: Les Lieux De Mémoire." Representations, no. 26 (1989): 7-24. Accessed March 23, 2021. doi:10.2307/2928520.

<https://theconversation.com/biosocial-science-the-murky-history-of-the-nature-and-nurture-debate-70028>.

Hampton, Chris. "Reality, Fiction, and Other Truths: The Work of Walid Raad." National Gallery of Canada, December 11, 2020.
<https://www.gallery.ca/magazine/your-collection/reality-fiction-and-other-truths-the-work-of-walid-raad>.

Government of Canada; Indigenous and Northern Affairs Canada. "Truth and Reconciliation Commission of Canada." Government of Canada; Indigenous and Northern Affairs Canada, December 15, 2020.
<https://www.rcaanc-cirnac.gc.ca/eng/1450124405592/1529106060525>.

Khavaran

In the summer of 1988, thousands of political prisoners belonging to the Mojahedin Khalq militia group and other leftist groups were sentenced to death by the Islamic Republic on illegal retrial and buried in a mass grave yard in Khavaran.

خاوران

در تابستان سال ۱۳۶۷، هزاران زندانی سیاسی وابسته به گروه شبه نظامی مجاهدین خلق و دیگر گروه‌های چپ‌گرای مخالف رژیم حاکم در محاکمه مجدد توسط جمهوری اسلامی به اعدام محکوم شدند و در گورهای جمعی دفن شدند. این محاکمه و اعدام‌ها در بسیاری از شهرهای بزرگ کشور انجام شد که در تهران بزرگترین گور جمعی خاوران است.

AmirAbad

Neda Agha Sultan was shot dead by unknown gunmen on June 20, 2009, in Amirabad, protesting the election results of the same year.

امیرآباد

در تاریخ ۲۲ خرداد ۱۳۸۸ ندا آقا سلطان در اعتراض به نتایج انتخابات همان سال در محله امیرآباد توسط افراد مسلح ناشناس منسوب به جمهوری اسلامی کشته شد.

Azadi

On June 16, 2009, during the silent demonstration against the election results of the same year, protesters were shot dead in a corner of Azadi Square from a building belonging to the Revolutionary Guards, killing and injuring dozens.

آزادی

در تاریخ ۲۵ خرداد ۱۳۸۸، در جریان تظاهرات سکوت علیه نتایج انتخابات همان سال، به معترضان در گوشه ای از میدان آزادی از ساختمانی متعلق به سپاه پاسداران شلیک شد و ده ها نفر کشته و زخمی شدند.

Enghelab

On December 27, 2017, in a symbolic gesture, Vida Movahed put her white scarf on the top of a rod and waved it in the air in protest of the mandatory hijab law. This move created a new wave of protests against the forced use of the hijab in Iran, and they were named “girls of Enghelab (Revolution) street.”

انقلاب

در تاریخ ۶ دی ۱۳۹۶، ویدا موحد در اقدامی نمادین، در اعتراض به قانون حجاب اجباری روسری سفید خود را بر سر یک چوب بست و آن را در هوا تکان داد. این حرکت موج جدیدی از اعتراضات به حجاب اجباری در ایران را به وجود آورد. آنها را “دختران خیابان انقلاب” نامیدند.

Evin

Evin Prison is one of the largest prisons in Tehran that has various dreadful wards for political prisoners. Various security organizations of the Islamic Republic have their own independent and special units in Evin.

اوین

زندان اوین یکی از بزرگترین و بدنام‌ترین زندانهای تهران است که بندهای مخوف مختلفی برای زندانیان سیاسی و امنیتی دارد. سازمانهای مختلف امنیتی جمهوری اسلامی واحدهای مستقل و ویژه خود را در اوین دارند.

۲۳ - ۲۴

Khalajabad

On December 9, 2009, at 6:00 AM Tehran time, a Ukrainian plane number PS752 was shot down by two air defense missiles of the Islamic Revolutionary Guard Corps and crashed in Khalajabad.

خلج آباد

در تاریخ ۱۸ دی ۱۳۹۸، ساعت ۶ صبح به وقت تهران، یک هواپیمای اوکراینی به شماره پرواز PS752 توسط دو موشک پدافند هوایی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی سرنگون شد و در خلج آباد سقوط کرد.

Driscoll, Catherine. "Sociobiology." Stanford Encyclopedia of Philosophy. Stanford University, January 16, 2018.
<https://plato.stanford.edu/entries/sociobiology/#Con>.

Daphne Martschenko, Ph.D. Candidate. "Biosocial Science: The Murky History of the Nature and Nurture Debate." The Conversation, January 22, 2021.

Nora, Pierre. "Between Memory and History: Les Lieux De Mémoire." Representations, no. 26 (1989): 7-24. Accessed March 23, 2021. doi:10.2307/2928520.

<https://theconversation.com/biosocial-science-the-murky-history-of-the-nature-and-nurture-debate-70028>.

Hampton, Chris. "Reality, Fiction, and Other Truths: The Work of Walid Raad." National Gallery of Canada, December 11, 2020.
<https://www.gallery.ca/magazine/your-collection/reality-fiction-and-other-truths-the-work-of-walid-raad>.

Government of Canada; Indigenous and Northern Affairs Canada. "Truth and Reconciliation Commission of Canada." Government of Canada; Indigenous and Northern Affairs Canada, December 15, 2020.
<https://www.rcaanc-cirnac.gc.ca/eng/1450124405592/1529106060525>.

Young, James E. "The Counter-Monument: Memory against Itself in Germany Today." *Critical Inquiry* 18, no. 2 (1992): 267-96.

Accessed March 15, 2021. <http://www.jstor.org/stable/1343784>.

Lind, Martin I., and Foteini Spagopoulou. "Evolutionary Consequences of Epigenetic Inheritance." *Nature News*. Nature Publishing Group, July 5, 2018. <https://www.nature.com/articles/s41437-018-0113-y>.

Harari, Yuval Noah. *Sapiens: A Brief History of Humankind*. Harper Perennial, 2018.

Lambert, Ladina Bezzola. *Moment to Monument: the Making and Unmaking of Cultural Significance*. Transcript Verl., 2009.

HEDAYAT, SADEGH. *Blind Owl* (Authorized by the Sadegh Hedayat Foundation - First Translation into English ... Based on the Bombay Edition). IRAN OPEN Publishing GROUP, 2012.

Munz, Peter. *Philosophical Darwinism: on the Origin of Knowledge by Means of Natural Selection*. Routledge, 1993.

Lambert, Ladina Bezzola, Ladina Bezzola Lambert, and Andrea Ochsner. *Moment to Monument the Making and Unmaking of Cultural Significance*. Bielefeld: Transcript Verl, 2009.

Nietzsche, Friedrich Wilhelm. *On the Use and Abuse of History for Life*. South Dakota: EZ Reads, 2010.

tevens, Quentin, Karen A. Franck, and Ruth Fazakerley. "Counter-Monuments: the Anti-Monumental and the Dialogic." *The Journal of Architecture* 23, no. 5 (2018): 718-39. <https://doi.org/10.1080/13602365.2018.1495914>.

زندان اوین

اوین یکی از بدنام ترین زندان‌های ایران است واقع شده در شمال تهران، به ویژه برای زندانیان سیاسی و امنیتی. از زمان انقلاب اسلامی، این زندان محل سرکوب، شکنجه و بازداشت مخالفان جمهوری اسلامی بوده است. وزارت اطلاعات، سازمان اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، سازمان اطلاعات قوه قضائیه و سازمان اطلاعات نیروی انتظامی و چندین سازمان امنیتی و اطلاعاتی موازی دیگر در این زندان بندهای انفرادی و عمومی خود را به طور مستقل از یکدیگر دارند. زندانیان گذشته و حال در زندان از شکنجه روحی و جسمی، اعدام و اعترافات اجباری گزارش کرده‌اند. پدر، مادر، و دو خواهرم به دلایل سیاسی یک یا چند بار در اوین زندانی شده‌اند و به عنوان کوچکترین عضو خانواده، خاطرات بسیاری از ملاقات‌ها با پدر و خواهر بزرگترم در این زندان را دارم. من با بسیاری از زندانیان سیاسی و خانواده‌های آنها در اوین ملاقات کردم و درد و رنج و ستمی که آنها تحمل می‌کنند را دیده‌ام.

امیرآباد

مکانی که در ۲۲ خرداد ۱۳۸۸ ندا آقا سلطان مورد اصابت گلوله قرار گرفت و کشته شد. تصویر مرگ وی در محله امیرآباد در جهان به سرعت به نمادی از جنبش سبز در ایران تبدیل شد. هیچ کس از حکومت مسئولیت مرگ وی را به عهده نگرفت و هیچ جستجویی برای پیدا کردن قاتل وی نیز آغاز نشد. تعداد زیادی از معترضان در سال ۱۳۸۸ نیز توسط کسانی که مردم آنها را به عنوان ماموران جمهوری اسلامی معرفی کردند، به همین شکل در میان معترضان کشته شدند. یکی از کشته شدگان از بستگان نزدیک رهبر جنبش سبز میرحسین موسوی بود. در آن روزها، من و دوستانم در همه تظاهرات‌ها شرکت می‌کردیم، جایی که گاز فلفل و گاز اشک آور استنشام می‌کردیم و کتک می‌خوردیم و تعدادی از دوستانمان دستگیر و مورد ضرب و شتم شدید قرار گرفتند.

انقلاب

آغاز موج جدید اعتراضات زنان علیه قانون حجاب اجباری. چند سال پس از انقلاب ۱۳۵۷ در ایران، حجاب زنان توسط خمینی و طرفداران وی اجباری شد. بلافاصله اعتراضات علیه آن آغاز شد اما همیشه توسط حکومت سرکوب شد. در ۶ دی ۱۳۹۶، ویدا موحّد به طور خودجوش موج جدیدی از اعتراضات را علیه قانون حجاب اجباری آغاز کرد. در خیابان انقلاب، او حجاب خود را به چوبی بست و آن را در دستان خود بر روی کیوسک برق نگه داشت. پس از او، زنان بیشتری همان کار را کردند و موج جدیدی شروع شد. دولت همه آنها را دستگیر کرد و قسمت بالای کیوسک‌های برق و هر آنچه را که می‌توانستند روی آن بایستند را در خیابان انقلاب شیب دار کرد. آنها به دختران خیابان انقلاب معروف شدند.

خاوران

خاوران در جنوب شرقی تهران و در زمینی بایر در کنار قبرستان اقلیت‌های بهایی، ارمنی و هندو واقع شده است. در سال ۱۳۶۷، جمهوری اسلامی بین ۳۰۰۰ تا ۴۴۸۴ نفر از اعضای مجاهدین خلق ایران و دیگر گروه‌های چپ‌گرا را که در محاکمه‌هایی پیش از آن حکم خود را دریافت کرده بودند و دوران محکومیت خود را می‌گذراندند، در شهرهای مختلف اعدام کرد. اکثر اعدامیان در شهر تهران در گور جمعی خاوران به خاک سپرده شده‌اند. وقتی خانواده‌های آنها به آنجا رسیدند، هنوز دست و پای تعدادی از قربانیان بیرون از خاک بوده. از آن زمان، حضور بستگان و گذاشتن هرگونه سنگ قبر یا یادبودی از طرف خانواده‌ها برای کشته شدگان از طرف جمهوری اسلامی ممنوع بوده است.

آزادی

در سال ۱۳۸۸، پس از انتخابات ریاست جمهوری، تظاهرات و اعتراضات گسترده‌ای علیه تقلب در انتخابات و جمهوری اسلامی برگزار شد. اوج اعتراضات در ۲۵ خرداد همان سال بود، زمانی که نزدیک به ۳ میلیون نفر به خیابان‌ها آمدند و در یک تظاهرات سکوت به یاد ماندنی شرکت کردند. من در آن زمان جوان بودم و به عنوان یک تظاهرات‌کننده شرکت می‌کردم. در میدان آزادی، مقصد نهایی تظاهرات، حکومت مردم را به خشونت تحریک کرد. ناگهان یک نیروی نظامی شروع به شلیک به سمت معترضین از یک ساختمان متعلق به سپاه پاسداران انقلاب اسلامی کرد. من به آن مکان رفتم و سیل اجساد خونی را دیدم که روی دست دیگر معترضان به عقب منتقل می‌شدند. من شاهد بودم که چگونه آنها بی‌رحمانه به مردم بی دفاع شلیک می‌کردند و به یک اعتراض مسالمت‌آمیز حمله کردند. سرانجام، آنها موفق شدند اعتراض سکوت و مسالمت‌آمیز را به خشونت تبدیل کنند، مردم پس از تصرف ساختمان تیرانداز را به آتش کشیدند و سپس دولت تظاهرات را با خشونت‌آمیزترین روش ممکن سرکوب کرد. بیش از ۳۰ نفر کشته و اجساد بعدها توسط آمبولانس‌ها و در بیمارستان‌ها توسط حکومت ربوده شدند.

خلج آباد

محل سقوط هواپیمای اوکراینی پرواز PS752. در تاریخ ۱۸ دی ۱۳۹۸ یک فروند هواپیمای مسافربری با شماره پرواز PS752 از تهران به کیف مورد هدف دو موشک پدافند هوایی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی قرار گرفت و در روستای خلج آباد، در جنوب غربی تهران سقوط کرد. همه ۱۷۶ سرنشین هواپیمای جان خود را از دست دادند. پس از این حادثه، حکومت ایران به مدت سه روز به دنیا دروغ گفت و علت سقوط را نقص فنی اعلام کرد. پس از فشارهای بین‌المللی و شواهد غیرقابل انکار اثبات شلیک دو موشک توسط جمهوری اسلامی، حکومت ایران حقیقت را پذیرفت. جمهوری اسلامی کلیه اسناد مربوط به سقوط هواپیمای را از بین برد از جمله پاکسازی سریع محل سقوط هواپیمای و عدم همکاری با کشورهای ذینفع در ارسال جعبه‌های سیاه و به اشتراک گذاشتن اطلاعات با آنها. امروز، با گذشت بیش از یک سال از این حمله، جمهوری اسلامی این جزئیات این حادثه را شفاف نکرده است و اوکراین و کانادا ایران را به شلیک عمدی موشک‌ها متهم می‌کنند. من یک ماه قبل از این سقوط با همان پرواز و همان هواپیمای به کیف رفتم تا از آنجا به کانادا سفر کنم.

من از تصاویر Google Earth از زمان حادثه تا آخرین تصویر (سال ۲۰۲۰) هر مکان استفاده کردم و یک مجموعه عکس هوایی درست کردم. به عنوان مثال، برای موقعیت امیرآباد، من از تصاویر Google Earth از سال ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۹ استفاده کردم و مجموعه ای شامل ۱۴۸ تصویر ماهواره‌ای ایجاد کردم. این مجموعه تصاویر را به عنوان ورودی به یک نرم افزار فتوگرامتری (اسکن سه بعدی به وسیله عکس از زاویه های مختلف از سوژه) وارد کردم تا به دلیل یکی بودن تقریبی زاویه عکس های هوایی به یک شکل مبهم سه بعدی برسم. سپس من اجرام سه بعدی را به صورت دیجیتالی به تصویری از هر مکان اضافه کردم. من همه چیز را کنار هم قرار دادم تا اشیاء همزمان، با معنی و بی معنی به نظر برسند، صحنه‌ها واقعی و غیر واقعی و تصاویر یادبودی و ضد یادبودی. مردم در این مکان‌ها کشته، دفن یا شکنجه شده‌اند. هر دولت، نظام، آیین و... در تاریخ خود جنبه تاریکی دارد که سعی می‌کند از دید عموم و مورخان پنهان کند. ما در فارسی می‌گوییم: «تاریخ را فاتحان می‌نویسند» این رویه‌ای است که ما باید تغییر دهیم.

بافت سطح اجرام سه بعدی خاک و سنگ است. انگیزه این تصمیم به جغرافیای ایران و روش تدفین اجساد در اسلام مربوط می‌شود. در ایران، اکثریت مسلمان مرده‌های خود را در یک پارچه سفید پیچیده و بدون تابوت دفن می‌کنند. همچنین، ایران کشوری نیمه خشک است و در بیشتر مناطق، صحنه‌های بیابانی یک تصویر مشترک است. بنابراین، اینها باعث شده است که خاک در فرهنگ ما نشانه مرگ و بازگشت به زمین باشد.

قرار است اجرام سه بعدی واقعی به نظر برسند اما نه کاملاً فریبنده. عجیب بودن صحنه‌ها حس حضور در مکان را منتقل می‌کند. این اشیاء تفسیرهای دیجیتالی از تاریخ صحنه‌های جرم هستند فرو ریخته شده در اطلاعات دوباره پیکربندی شده. صحنه‌های سورئال یادآور وقایع حاصل از این صحنه‌های جنایت است. هر روز افراد زیادی از هر یک از این مکان‌ها عبور می‌کنند که از تاریخچه این مکان‌ها بی اطلاع‌اند. این تمایل از طرف دولت‌ها وجود دارد که مردم را از طریق پروپاگاندا، تغییر نگرانی‌ها و مشغول نگه داشتن همه افراد به زندگی روزمره، فریب دهد. تصاویر من محرکی است که مردم به یاد بیاورند، یک جنگجو برای مقاومت در برابر فراموشی و هر کسی که خواهان فراموشی است.

مکان محوریت پروژه

تفکر درباره پیچیدگی در تکامل انسان، فاصله‌ای را با نظریه دین درباره اشرف بودن انسان در بین همه موجودات ایجاد می‌کند. ما می‌توانیم از بناهای یادبود به روش‌هایی مشابه هنرمندان آلمانی که از این روش برای آشکار کردن تاریخ فاسد نازی‌ها استفاده کردند، استفاده کنیم. این مرحله مقدماتی و ضروری برای تغییر در تاریخ انسان‌ها و در طولانی مدت تکامل برای فرزندان ما است. همانطور که لیند و اسپاگوپولو توضیح می‌دهند:

«در رابطه با تعریف استفاده شده وراثت وراثتیکی (Epigenetic)، عدم انسجام کلی وجود دارد، اما در اینجا ما تعریف گسترده ای (Burggren ۲۰۱۶) را می‌پذیریم و وراثت وراثتیکی بین نسلی را به عنوان وراثت غیر ژنتیکی در نظر می‌گیریم. یک رخ نمود (Phenotype) اصلاح شده در نسل‌های مختلف، بدون تمرکز بر یک مکانیسم خاص.»²⁴

وراژن‌شناسی دانش مطالعه متغیرهای تأثیرگذار در نحوه خواندن و تفسیر ژن‌ها است. اکنون می‌دانیم که این متغیرهای تأثیرگذار می‌توانند به نسل بعدی ارث برسند و در طولانی مدت بر تکامل ژنتیکی تأثیر بگذارند. این علم تحقیق در مورد چگونگی انتقال روان‌زخم به نسل دیگر است. این علم هنوز در حال پیشرفت است و محققان انتظار دارند که این ایده‌ها در بسیاری از زمینه‌های علمی تأثیر گذار باشند.

زمینه فنی

«علیه فراموشی عمومی» یک پروژه ضد یادبودی برای مقاومت در برابر نسیان آنچه در طول تاریخ انجام داده‌ایم است. برجسته ترین نمونه‌های تاریخ روان‌زخم برای من در کشور و وطن من است. داستان‌هایی که از بچگی با آنها بزرگ شده‌ام. من بعد از انقلاب سال ۱۳۵۷ متولد شده‌ام. این انقلاب جنایات سازمان یافته ای را علیه گروه‌های مختلف مردم، عمدتاً توسط اعضای اسلامی و افراطی جامعه به وجود آورد. در بعضی از مکان‌ها من خود یک شاهد بودم. در یکی از مکان‌ها، میدان آزادی، شاهد تیر خوردن و کشته شدن مردم بودم، اجساد بی جان آنها روی دست دیگر معترضین به سمت عقب و امن تر جمعیت می‌آمد. من شاهد بودم که تظاهرات سکوت به یک قتل عام تبدیل شد. من شاهد چرخه خشونت بودم و دیدم که یک تیرانداز توسط معترضین در واکنش به مرگ همراهانشان سوزانده شد. نمونه دیگری از روان‌زخم مشترک ما پرواز مسافری اوکراینی است که در سال ۱۳۹۹ توسط دو موشک سپاه ساقط و باعث کشته شدن ۱۷۶ نفر شد. یک ماه قبل از این فاجعه من سوار همان هواپیمای بودم برای پرواز به کانادا. این یک فاجعه ملی برای ایرانیان، کانادایی‌ها و اوکراینی‌ها بود و یک غم و اندوه شخصی عمیق برای خود من به دلیل نزدیکی ای که با قربانیان آن حادثه احساس می‌کنم. در نتیجه، من از این روان‌زخم‌های مشترک برای ایجاد این پروژه ضد یادبودی استفاده کردم.

²⁴ Martin I. Lind and Foteini Spagopoulou, "Evolutionary Consequences of Epigenetic Inheritance," Nature News (Nature Publishing Group, July 5, 2018), <https://www.nature.com/articles/s41437-018-0113-y>.

دیوید روژینسکی در مقاله خود در مورد پروژه عکاسی ضد یادبودی خوان آنکل اورزولا در اروگوئه از نقل قول الهام بخش والتر بنیامین استفاده کرده است.²⁰ «اما آیا هر اینچ مربع از شهرهای ما صحنه جرم نیست؟ هر رهگذری مقصر؟ آیا وظیفه عکاس - از نوادگان اوگورها²¹ و هاروسپیس²² آشکار کردن نگاه و نشان دادن مجرم در عکس هایش نیست؟» در مورد کارهای اورزولا، روژینسکی به مقاومت جامعه در برابر یادآوری و نیاز هنرمند برای ایستادن در برابر آن اشاره می‌کند. در پروژه خود، اورزولا جامعه قطبی شده اروگوئه را هدف قرار داده و با فراموشی مبارزه می‌کند، که تاثیر بسزایی بر این پروژه داشت.

در مورد تمایل جمعی برای فراموشی در اروگوئه و آلمان پس از نازی‌ها، با توجه به تعریف فراموشی (فردی) در علوم روانشناختی، که نتیجه سرکوب حافظه تلقی²³ می‌شود، می‌توان گفت سرکوب جمعی علیه حافظه باعث این امر می‌شود. سرکوبی که در نتیجه احساس نگاه، شرم و خشم است، فراموشی را به عنوان مرحله انتقال به آینده بهتر آشکار می‌کند.

ضد یادبودها در ایجاد دانش یکپارچه در مورد موجودات انسانی و غیر انسانی ضروری هستند. سیر تحول قوانین عرفی و اخلاقی از دوره‌های اولیه بشر پس از «انقلاب شناختی» که هاراری در کتاب خود آن را به «شانس خالص» تفسیر کرده است مسافت زیادی را طی کرده است:

«ظهور شیوه‌های جدید تفکر و برقراری ارتباط، بین ۳۰۰۰۰ تا ۷۰۰۰۰ سال پیش، انقلاب شناختی را تشکیل داده‌اند. علت آن چیست؟ ما مطمئن نیستیم. رایج ترین نظریه این است که جهش‌های ژنتیکی تصادفی اتصالات داخلی مغز ساپین‌ها را تغییر داده و آنها را قادر ساخته تا به روشهای بی سابقه ای فکر کنند و با استفاده از یک نوع کاملاً جدید از زبان ارتباط برقرار کنند. ممکن است آن را جهش درخت دانش بنامیم. اما چرا به جای آنکه در نئاندرتال‌ها رخ دهد، در DNA ساپین‌ها رخ داده است؟ تا آنجا که می‌توان گفت، این مسئله شانس خالص بوده است.» هاراری، ساپینس، ۲۳.

²⁰David Rojinsky, "Urban photography as counter-monument in Urruzola's Miradas ausentes (en la calle)" in Journal of Romance Studies 13, no. 3 (2013): pp 32-43

DOI <https://doi.org/10.3167/2013.130304>

²¹ اوگور در جهان کلاسیک روم یک مقام و کشیش بود. نقش اصلی وی عمل اوگوری بود: تفسیر اراده خدایان با مطالعه پرواز پرندگان - چه آنها به صورت گروهی پرواز می‌کردند و چه به تنهایی،²¹ چه صداهایی هنگام پرواز از آنها خارج می‌شد، جهت پرواز و چه نوع پرندگان بودند.

²² شخصی آموزش دیده برای انجام نوعی پیشگویی به نام هاروسپیس، بازرسی از احشا حیوانات قربانی شده، به ویژه کبد گوسفندان و طیور.
²³ با توجه به encyclopedia.com: «فراموشی یک کشف روانکاوی نبود، اما، با شروع اولین نوشته‌های روانکاوی او (فروید)، به ویژه مطالعات در مورد هیستری (1895d)، فروید آن را بر اساس سرکوب تفسیر کرد. در سه مقاله در مورد نظریه جنسیت (1905d)، او بحث را به فراموشی نوزاد گسترش داد.»

ضد یادبودها

ضد یادبودها با ایجاد مخالفت با تعریف سنتی از یادبودها، روش دیگر یادآوری هستند¹⁸. این مسئله از معضل یادآوری هولوکاست برای هنرمندان معاصر آلمان آغاز شد به عنوان انتقادی بر استفاده از یادبودها در آلمان نازی برای پروپاگاندا. همانطور که یانگ می‌نویسد: «این هنرمندان با توجه به بهره برداری سازمان یافته نازی‌ها از یادبودها، نسبت به آنها بی اعتمادی و تمایل عمیقی برای متمایز کردن نسل خود از قاتلان از طریق حافظه دارند»¹⁹. تعداد بیشماری پروژه‌های معاصر ضد یادبودی وجود دارد، از جمله دو مورد ذکر شده در مقاله یانگ، «بنای یادبود هاربورگ علیه فاشیسم» توسط استر شالو-گرز و جوچن گرز و بنای ضد یادبود قرینه منفی آبنای اشروت (کاسل) توسط هورست هویزل. یک نمونه الهام بخش دیگر بنای یادبود لینچینگ (کشتن سیاهپوستان در آمریکا به روش آویزان کردن از درختان و بعضاً سوزاندنشان) در «یادبود ملی صلح و عدالت» توسط کوامه آگوتو-بمفو است که به نظر من برای حافظه ما بسیار تکان دهنده و بیدار کننده است.

یکی دیگر از پروژه‌های بسیار موثر در این راستا برای من پروژه معماری قانونی (Forensic Architecture) بود که فاصله بین هنر را با سیاست و کنشگری کاهش داده است. تیم معماری پزشکی برای اثبات حقایق جنگ مدرن، عکسها و فیلمهای آنلاین را موشکافی می‌کند. در جنگ‌های قرن بیستم و یکم، بسیاری از دولت‌ها، گروه‌های نظامی و شبه نظامی مسئولیت تروریسم و جنایات علیه بشریت خود را بر عهده نگرفته‌اند، به همین دلیل، معماری قانونی سعی می‌کند با بررسی اطلاعات موجود در مورد جنگ‌ها به روشی شبیه به پزشکی قانونی، افراد یا گروه‌هایی را که مرتکب این جنایات می‌شوند، آشکار کند. تحقیق درباره حقیقت و صحت و سقم تاریخ ساخته شده توسط افراد قدرتمند اثری ارزشمند و قابل توجه است. آنچه آنها انجام می‌دهند تجسم واقعی و مدرن ضد یادبودها و فعالیت‌های ضد یادبودی است. استفاده از هر چیز موجود، از جمله انواع فن‌آوری‌های دیجیتال و دانش معماری برای مبارزه با فراموشی و دستکاری حقیقت در این پروژه برای من بسیار آموزنده بوده است.

من معتقدم ضد یادبودها و رسانه‌های ضد یادبودی به عنوان یک تاکتیک مقاومتی در برابر فراموشی در تاریخ ما اثر گذار هستند. تمایز تاریخ واقعی از فرهنگ یادبودی سنتی برای هنرمندانی که می‌خواهند سواستفاده از ملی‌گرایی یادبودی را فاش کنند بسیار مهم است.

¹⁸ از کلمه لاتین "monère" به معنی یادآوری. روشی برای یادآوری یا ترغیب دیگران برای یادآوری شخص یا یک لحظه تاریخی خاص که می‌تواند مورد سوءاستفاده قرار گرفته و به پروپاگاندا تبدیل شود.

¹⁹ Jeffrey K. Olick, Vered Vinitzky-Seroussi, and Daniel Levy, *The Collective Memory Reader* (Oxford: Oxford University Press, 2011), 373.

یا ژنهای ما برای زنده نگه داشتن غرایز ما وظیفه خود را انجام می‌دهند. صرف نظر از این بحث، ما نمی‌توانیم انکار کنیم که یک انسان تا چه حد بی‌رحم و وحشی می‌تواند باشد و یا می‌تواند بشود.

یادبودها

یکی از پروژه‌هایی که من در دانشگاه NSCAD به پایان رساندم، درباره تمایل انسان به ساخت «یادبودها» و ابهام مردم شناسانه آن بود. من تعجب می‌کردم که چرا ما سنگ قبر یا بنای یادبودی برای انسان (موجودی فانی) یا اتفاقات تاریخی خلق می‌کنیم در حالی که می‌دانیم این بنای تاریخی در نهایت خود ناپدید شونده و فانیست. همانطور که پیره نورا می‌گوید و جیمز یونگ در مقاله خود درباره گرایش ما به یادآوری و «قلبروهای حافظه» به آن رجوع می‌کند: «اگر بپذیریم که اساسی‌ترین هدف Les Lieux de Mémoire¹⁶ متوقف کردن زمان، جلوگیری از فراموشی است، برای ایجاد وضعیتی از امور، برای جاودانه ساختن مرگ، مادی کردن غیرمادی ... همه اینها برای بدست آوردن حداکثر معنی در کمترین نشانه‌ها، همچنین روشن است که Les Lieux de Mémoire فقط به دلیل ظرفیت آنها برای دگردیسی وجود دارد، بازیافت بی‌پایان از مفهوم آنها و گسترش غیر قابل پیش بینی شاخه‌های آنها.»¹⁷

از یادبودها سال‌ها برای شکل دادن به تاریخ وقایع، افراد قدرتمند و حاکمان استفاده شده است. در طی چند قرن گذشته، اصول زندگی و اخلاقی ما بسیار تغییر کرده است. ما همچنین از یادبودها برای تغییر فرهنگ یا بعضاً برای آشکار کردن امکانات اخلاقی زندگی استفاده می‌کنیم. با اقدامات یادبودی، پرورش نسل‌های آینده را دنبال می‌کنیم. یادبودها اما معانی دولبه را برای انسان منعکس می‌کنند. ما می‌توانیم از آنها برای پرورش نسل‌های بعدی و ایجاد یک تاریخ شفاف و فراگیر استفاده کنیم و یا برای مخفی کردن جنایات خود و قدرت طلبی.

¹⁶ قلبروهای حافظه

¹⁷ Young, James E. "The Counter-Monument: Memory against Itself in Germany Today." *Critical Inquiry* 18, no. 2 (1992): 267-96. Accessed March 23, 2021. <http://www.jstor.org/stable/1343784>, 295.

«روزها فکر من این است و همه شب سخنم که چرا غافل از احوال دل خویشتنم
از کجا آمده‌ام آمدنم بهر چه بود به کجا می‌روم آخر ننمایی وطنم»

تاریخ بشر عمدتاً با جنگ‌ها، نسل‌کشی‌ها و آسیب‌ها شکل گرفته است. نه تنها در تاریخ مکتوب بلکه انسانهای اولیه نیز به دلیل «امیال» خود همین رویه را داشتند، همانطور که نیچه در «میل به قدرت» می‌گوید: «این دنیای دیونیزیایی (نفسانی) برای همیشه خودآفرین و خود نابود کننده من است، این جهان رازآلود لذت‌های شهوانی دوگانه، «فراتر از خوب و بد» من، بدون هدف، مگر اینکه لذت حلقه خود یک هدف باشد؛ بدون اراده، مگر اینکه یک حلقه نسبت به خودش احساس اراده کند - آیا نامی برای این دنیا می‌خواهید؟ یک راه حل برای همه معماهای آن؟ چراغی برای شما، همچنین، شما بهترین مردان پنهان، قوی‌ترین، بی‌باک‌ترین، گمراه‌ترین مردان؟ - این دنیا اراده قدرت است - و هیچ چیز دیگری نیست! و خود شما نیز این اراده قدرت هستید - و غیر از این هیچ چیز دیگری نیستید!»¹³ یا زیگموند فروید وقتی با اشاره به «اراده به لذت» به طریق دیگری به آن پرداخته است.¹⁴ در تاریخ معاصر علم، به ویژه پس از نظریه تکامل داروین، چندین فرضیه درباره گذشته و آینده ما ظهور کرده است. برخی از دانشمندان استدلال می‌کنند که تکامل انسان روان‌زخم (تروما) را در کوچکترین قسمت ما، سلولها و ژنومهای ما، نهفته کرده است. همانطور که یووال نوح هراری در «انسان خردمند» می‌گوید، ما به عنوان انسان (Sapiens) به احتمال زیاد مرتکب چندین نسل‌کشی شده‌ایم تا اکنون تنها گونه انسانی روی زمین باشیم. هاراری می‌گوید:

«حقیقت این است که از حدود ۲ میلیون سال پیش تا حدود ۱۰ هزار سال پیش، جهان در آن واحد زیستگاه چندین گونه انسانی بوده است. چرا که نه؟ امروزه گونه‌های زیادی از روباه، خرس و خوک وجود دارد. زمین صد هزار سال پیش را دست کم شش گونه مختلف از انسان‌ها می‌پیودند. این منحصر به فرد بودن فعلی ما است که عجیب است و شاید هم متهم کننده، نه آن گذشته چند گونه‌ای. همانطور که به زودی خواهیم دید، ما انسان‌ها دلایل خوبی برای سرکوب خاطرات خواهر و برادرهای خود داریم.»¹⁵

هیچ چیز در علم بدون استدلال و تحقیق معتبر پذیرفته نشده است، و حتی اگر پذیرفته شده باشد، با استدلال مخالف یا مثال نقض می‌تواند تغییر کند. بحث بین ذات و پرورش هنوز ادامه دارد و هر دو طرف قابل دفاع هستند. حافظه جمعی که ما آن را «فرهنگ» می‌نامیم برای آنچه واقعاً هستیم ضروری است، اما در عین حال، ذات

¹³ Friedrich Nietzsche et al., The Will to Power (London: Weidenfeld and Nicolson, 1968), 550.

¹⁴ Sigmund Freud, Beyond the Pleasure Principle (Mineola, NY: Dover Publication, Inc., 2015).

¹⁵ Yuval Noah Harari, Sapiens: A Brief History of Humankind (New York: Harper Perennial, 2018), 13.

«در آن عکاسی‌ای که می‌تواند هر قوطی سوپ را دارای اهمیت کیهانی کند، اما نمی‌تواند یکی از اتصالات انسانی را که در آن وجود دارد را نشان دهد آشکار است، عکاسی‌ای که حتی در رویایی‌ترین ترکیب بندی‌هایش بیشتر نگران فروش پذیری نهایی می‌شود تا درک آن. از آنجایی که چهره واقعی این خلاقیت تصویری، تبلیغات یا مشارکت است، همتای برحق آن نمایش یا ساخت است. همانطور که برشت می‌گوید: «وضعیت توسط این حقیقت که یک بازسازی ساده از واقعیت کمتر از هر زمان دیگری چیزی در مورد واقعیت به ما می‌دهد پیچیده شده است. یک عکس از شرکت Krupp یا GEC تقریباً هیچ چیز درباره این موسسات به ما نمی‌دهند. حقیقت ذاتاً به کارکردی و وظیفه‌ای تغییر ماهیت داده است. تجسم روابط انسانی، بیایید بگوییم کارخانه، دیگر این روابط را آشکار نمی‌سازد. بنابراین در حقیقت باید چیزی ساخته شود، چیزی مصنوعی و پیچیده شده. این موفقیت سورئالیست‌ها است که پیشگامان به وجود آوردن چنین تصاویری را آموزش داده‌اند.»»

پروژه

پیش زمینه مطالعاتی

صادق هدایت، یکی از مشهورترین متفکران سورئالیست و اگزیستانسیالیست در تاریخ معاصر ادبیات فارسی، از خودشناسی می‌گوید. او در رمان خود «بوف کور» می‌نویسد:

«من فقط برای سایه‌ی خودم می‌نویسم که جلوی چراغ به دیوار افتاده است، باید خودم را بهش معرفی کنم. ... این سایه حتماً بهتر از من می‌فهمد! فقط با سایه‌ی خودم خوب می‌توانم حرف بزنم؛ اوست که مرا وادار به صحبت می‌کند، فقط او می‌تواند مرا بشناسد. او حتماً می‌فهمد ... می‌خواهم عصاره، نه، شراب تلخ زندگی خودم را چکه‌چکه در گلی خشک سایه‌ام چکانیده، به او بگویم: «این زندگی من است!»¹²

من در عکاسی، به دنبال همین خودشناسی بوده‌ام، یا به معنای وسیع‌تر، از عکس‌هایم برای کنکاش انسان‌شناسی و هویت فرهنگی، برای بازبینی مجدد سوالات فلسفی در مورد علت و معلول رفتار، زندگی، مرگ و تکامل انسان استفاده کرده‌ام. تغییراتی که همیشه پاسخ‌های مبهم خواهند داشت. همانطور که مولوی، شاعر فارسی زبان قرن ۷ می‌پرسد:

¹² Sadiq Hideayat, "The Blind Owl," in The Blind Owl (New York: Grove Press, 1957), 4.

نشان دهم. در یکی از کارهایم، ۹۰۹ (۱۳۹۳)^۶، به مرز ۹۰۹ کیلومتری بین ایران و پاکستان پرداختم که در بیشتر موارد، بومیان در هر دو طرف بلوچ هستند. من به تأثیرات این خط فرضی که بلوچ‌ها را به دو نیم تقسیم کرده است، تأثیر مفهوم مرزها و تفسیر دولت فارس از آن بر زندگی بلوچ‌ها علاقه مند شدم. مرزهایی که ملت‌ها را از یکدیگر جدا می‌کنند از نفرت و تعصب ساخته شده‌اند اما من این تفاوت‌ها و شباهت‌ها را واقعیت‌های در آغوش کشیدنی می‌بینم. من سعی کردم زیبایی مردم و فرهنگ‌های مختلف را نشان دهم و تضاد را در دو طرف مرز تضعیف کنم.

به تدریج به نشان دادن خطاهای انسانها به جای زیبایی‌های بالقوه آنها علاقه مند شدم. این تجربه را به منزله تغییر از خوشبینی جوانی به بلوغ واقع گرایانه می‌پندارم. هنگامی که جوان بودم سعی می‌کردم به بشریت ایمان داشته باشم و داستان‌های مذهبی درباره خاستگاه انسان را باور کنم.^۷ در دبیرستان و دانشگاه، با نظریه‌های اگزیستانسیالیستی و فرضیه‌های علمی درباره منشأ «ما» آشنا شدم. معتقدم که این برای همه دانشجویان و دانش‌آموزان ایرانی یکسان است زیرا سیستم آموزشی در ایران مذهبی و اسلامی است (شیعه). همانطور که کی‌یرکگارد^۸ می‌پرسد، «چه کسی وظیفه دشوارتر را دارد: معلمی که در مورد چیزهای جدی با فاصله یک شهاب سنگ از زندگی روزمره سخنرانی می‌کند - یا یادگیرنده ای که باید از آنها استفاده کند؟» من سعی کردم ایدئولوژی‌ها، تاریخ‌ها و ادیان را به جای واقعیت‌های انکارناپذیر، مجموعه‌ای از وقایع تاریخی ببینم. با نگاهی اگزیستانسیالیستی^۹ به بشریت در فرآیند کارگاه خود، دریافتم که ضد یادبودها^{۱۰} وسیله ای برای یادآوری و بایگانی یک تاریخ صادق و بی‌طرفانه برای نسل های آینده است. این روشی است برای در آغوش گرفتن آنچه که ما واقعا هستیم به عنوان یک فرهنگ اخلاقی و درستکار.

اما گاهی اوقات، به ویژه در دنیای مرموز و پیچیده جدید، تصاویر به اندازه کافی توصیف کننده نیستند. وقتی مدت‌ها پس از وقوع جرمی از آن عکس می‌گیریم، آن تصویر اطلاعاتی درباره تاریخ تاریک آن محل توضیح نمی‌دهد یا به تصویر نمی‌کشد. این می‌تواند یک جنگل زیبا، یک خیابان ساده یا یک کوه باشکوه باشد. کاری که زمین شناسان با بررسی لایه‌های مختلف زمین و ردیابی بخشی از تاریخ آن انجام می‌دهند، در عکاسی امکان پذیر نیست و ای کاش چنین بود. همانطور که والتر بنیامین در «تاریخ کوچک عکاسی» می‌نویسد^{۱۱}:

^۶ <http://hosseinkhodabakhsh.com/index.php/project/909-2014/>

^۷ ادیان ابراهیمی، از جمله اسلام، به داستان آدم و حوا و معصومیت ابتدایی و اختیار انسان‌ها اعتقاد دارند.

^۸ Kierkegaard, Soren. Works of Love. Harper & Row, Publishers. New York, NY 1962. p. 62

^۹ با توجه به فلسفه سارتر، «وجود بر ذات مقدم است» و در تقابل با فلسفه ادیان ابراهیمی است

^{۱۰} رافائل لوزانو-همر درباره ضد یادبود: «به عملی یا نمایی اشاره دارد که به وضوح مفهوم بنای یادبودی را که از دیدگاه نخبه گرایان به عنوان یک آرم قدرت توسعه یافته است، رد می‌کند»

^{۱۱} Walter Benjamin et al., "Little History of Photography," in Walter Benjamin: Selected Writings. Vol 2 Part 1 (Cambridge, MA: Belknap, 2005), 526.

افغانستان، گرجستان، آذربایجان، ارمنستان، ترکمنستان، پاکستان و ازبکستان همگی در زمان سلطنت قاجار (۱۱۷۵ تا ۱۳۰۴) بخشی از ایران بودند که بیشتر آنها در جنگهای متعدد با روسیه و عثمانی از دست رفته‌اند. بلوچها و کردها به نسبت بدترین وضعیت اقتصادی و اجتماعی را دارند و به همین دلیل با رژیم حاکم درگیری بیشتری دارند.

تاریخ معاصر ایران با انقلاب سال ۵۷ به دو نیم تقسیم شده است.^۵ قبل از انقلاب، پادشاهی‌ها ۲۵۰۰ سال بر ایران حکومت کرده بودند که آخرین پادشاهی پهلوی بود. آنها متحدین بلوک غرب بودند در حالی که از شمال همسایه بلوک شرق بودند. این وضعیت استراتژیک به ویژه در طول جنگ‌های جهانی برای غرب و شرق اهمیت پیدا کرد. در پایان، شاه (محمدرضا شاه پهلوی دوم) تصمیم گرفت فضای آزادی به گروههای اسلامی بدهد تا با گروههای کونیستی که پیشروی مخالفین بودند مبارزه کند. سرانجام، به دلیل عدم آزادی سیاسی، سرکوب حکومتی، و شکنجه و کشتار مخالفان انقلاب با اتحادی از چپ گرایان و اسلام گرایان به وقوع پیوست. با این حال، پس از انقلاب، اسلام گرایان با رهبری خمینی که در جهان غرب به آیت الله خمینی معروف است قدرت یافتند و گروههای سیاسی دیگر را سرکوب کردند و بسیاری از اعضای آنها را با سوءاستفاده از قدرت دین اعدام و تبعید کردند.

فرآیند هنری

در پروژه‌های اولیه عکاسی مستند من، درگیری بین گروه‌های مختلف جامعه مورد توجه قرار گرفته بود. هنگامی که برای اولین بار عکاسی را شروع کردم علاقه‌مند به ثبت واقعیت‌های آشکار با دوربین بودم. ایده مستندسازی زمان و خلق وجودی قابل اشتراک گذاری با عکس‌ها برای جوانی که در آغاز عصر دیجیتال زندگی می‌کرد شگفت‌انگیز بود. من شروع به گرفتن عکس از واقعیت‌های پنهان یا نامشهود کردم تا به وسیله آن‌ها جامعه خود را از عقاید نادرست یا ناکامل آنها آگاه سازم. مخاطبان من عمدتاً فارس بودند، بنابراین من با تمرکز بر مرزهای بین گروه‌ها، کار در مورد قومیت‌های تحت ستم توسط فارس‌ها مانند بلوچ‌ها و کردها را آغاز کردم.

بلوچ‌ها سبک زندگی بسیار متفاوتی نسبت به فارس‌ها دارند و یک دره عمیق بین این دو گروه به وجود آمده است: بلوچ‌ها تحت فشار اقتصادی عظیم رژیم شیعه فارس و مردم فارس قرار دارند. من همیشه متعجب بودم که چه عواملی باعث می‌شود مردم به این میزان نفرت ریشه دار نسبت به یکدیگر داشته باشند، بدون توجه به تفاوت‌ها و شباهت‌های یکدیگر. من بیشتر درباره لبه آن درگیری‌ها در کشورم بین اقوام مختلف کار کردم تا زیبایی‌های تنوع و ارتباط را به امید کاهش تنش بین آنها

^۵ بعدها به نام انقلاب اسلامی نامیده شد

علیه فراموشی عمومی

مهد تمدن

من در ایران متولد و بزرگ شدم، منطقه ای مملو از قومیت‌ها، مذاهب و گروه‌های مختلف مردم که این گوناگونی باعث ایجاد تناقضات، خصومت‌های تاریخی و خشونت شده است. خاورمیانه پس از تجربه دو جنگ جهانی و شکست خوردن توسط اروپایی‌هایی که کشورها و امپراتوری‌ها را بین خود تقسیم کردند، بستر اختلافات و جنگ‌های بسیار شده است. ملت‌ها با یک زبان مادری و فرهنگ یکسان مجبور به زندگی در کشورهای مختلف شدند. برای مثال، کردها در چهار کشور ایران، ترکیه، عراق و سوریه زندگی می‌کنند و برای حقوق خود و کشور خودشان (کردستان بزرگ) در همه این کشورها با قدرت مرکزی می‌جنگند. مثال دیگر اشغال فلسطین و بیرون راندن اعراب از سرزمینهای آنها توسط حکومت اسرائیل است. خاورمیانه به طور تاریخی «مهد تمدن» نامیده می‌شود.¹ اولین نشانه‌های تمدن بشری در این منطقه در عراق امروزی به نام بین النهرین² (Mesopotamia) حدود 10 هزار سال قبل از میلاد بوجود آمده است. بنابراین ما در اینجا یکی از طولانی ترین تاریخ‌های جغرافیای انسانی و بیشترین تنوع قومی را داریم.

در ایران حداقل ۱۰ زبان زنده اصلی وجود دارد³ البته تنوع به زبان ختم نمی‌شود بلکه لباس‌ها، آداب و رسوم و آیین‌ها متنوع است. لر، کرد، آذری، فارس، بلوچ، عرب، گیلک و ترکمن ۸ قوم عمده‌ای هستند که در ایران زندگی می‌کنند. فارس‌ها در مرکز کشور و اقوام دیگر به طور عمده در مرزها زندگی می‌کنند. در غرب کردها، لرها و آذری‌ها در شمال، گیلک‌ها و ترکمن‌ها، در جنوب، اعراب و بلوچ‌ها و در شرق، بلوچ‌ها، کردها و افغان‌ها ساکن هستند. بیشتر مردم ساکن در مناطق مرزی ایران مسلمان سنی مذهب و در مناطق مرکزی فارس نشین مسلمان شیعه هستند. البته اختلافات مذهبی فراتر از تنوع قومی است. اهل سنت در خاورمیانه کم و بیش مورد حمایت عربستان سعودی و شیعیان مورد حمایت جمهوری اسلامی در ایران هستند. فارسی زبان رسمی کشور است و قدرت سیاسی بیشتر در دستان شیعیان فارس یا مهاجرین شیعه از اقوام دیگر به سرزمینهای فارس است. دیگر اقوام ایران کم و بیش تحت فشار اقتصادی و سیاسی مرکز هستند، به ویژه ملت‌هایی که در نزدیکی مرزهای کشور زندگی می‌کنند. یکی از دلایل این روند ترس دولت‌ها از جدا شدن و از دست دادن مناطق مختلف کشور در تاریخ معاصر ما است.⁴

¹ دانشمندان معتقدند که وجود تنها یک مهد تمدن بعید است و احتمالاً چندین مهد تمدن تقریباً موازی با یکدیگر به وجود آمده و رشد کرده اند

² مکان وسیعی که بین دو رود دجله و فرات قرار گرفته است

³ تقسیم شده به دو دسته زبان‌های ایرانی و غیر ایرانی، در مجموع 16 زبان ثبت شده است

⁴ در مجموع 10 توافق نامه اجباری با روسیه عثمانی و انگلیس

فهرست مطالب

۴	مهد تمدن
۵	فرآیند هنری
۷	پروژه
۷	پیش زمینه مطالعاتی
۹	یادبودها
۱۰	ضد یادبودها
۱۲	زمینه فنی
۱۳	مکان محوریت پروژه
۱۴	خاوران
۱۴	آزادی
۱۴	خلیج آباد
۱۵	زندان اوین
۱۵	امیر آباد
۱۵	انقلاب
۱۶	نگاشتناسی
۱۸	بخش تصویری پروژه

این پایان نامه در طی همه گیری کرونا در یکم اردیبهشت ۱۴۰۰ بصورت آنلاین دفاع شد. کمیته بررسی متشکل از اساتید آدریان فیش (استاد راهنما MFA)، رابرت بین (استاد دانشکده هنرهای رسانه ای)، سلیمان ناگلر (استاد دانشکده هنرهای رسانه ای) و کرین کپ (مدیر برنامه MFA).

رساله پایان نامه

حسین

۱ اردیبهشت ۱۴۰۰

علیه فراموشی عمومی